

Kraměryusovy Císařské král. Wlastenské Nowiny.

Roku 1791.

Pro. 47.

W Sobotu

dne 19 Listopadu.

Třetí roční běh.

S nejvyšším císařským královským Povolením.

Rozličné politické zprávy.

Osni dnj prvě, než Knjze Potemkyn umřel, wyslal k němu nejvyšší Wezýr Jusuf Turecký: ho Mlynstra Kays Effendy z Sumly s tau žádostí, aby Knjze od oněch přislych výmink, kteréž přicinau wygednání pokoje vložil, aspoň z částky upustil, poněwadžby nejvyššímu Wezýrowi o hlavu šlo, kdyby takové výminky dworské radě w Konstantynopoli předložiti měl. Knjze Potemkyn na tuto žádost nedal hned žádné odpovědi, než dříve Tureckého Mlynstra od parý až do hlavy prohlídl, a pak geg těmito slovy odbyl: "Mým gménem řekni nejvyššímu Wezýrowi, a gestliže chceš, y swěmu Sultánowi, pokud se mu mé

wýminky nelibějí, od kterýchž gá ani za vlas nerstaupím, že žádného prostředku giného není, než abychom nasnowo wálku začali, k čemuž gá čim dřjwe tjm raděi se přihotowím." To byla gestě řeč toho slawného ředny, kterýž takměř mage ducha na gazylu, gestě Turkům takové wyhrůžky činil.

Abychom pak tohoto znamenitého muže, wítězoslawného Reka Slowanského národu, negatž nassim Čtenářům w známost wwedli, následugicý zpráwa takto o něm prawj: Potemkyn pocházj z Polského rodu. Byl polní Maršalek a nejvyšší Wůdce nadewšími Ruským wogškem, a hlawa weškeré řádné y mizmorádné gjzdy; měl nejvyšší zpráwn

nad válečnými lodmi na Azovském, Chwalenském neb Azjatyckém, a na černém moři; byl Předseda při nejvyšší wogenské radě w Petrohradu; nejvyšší Říditel w Kateřinoslawi, w Tauryi a Tatarsk; Generáladjutant a komorník Pan, gatož y nejvyšší Inspektor nad westkerými válečnými lidem w Rusk; Obrst Preobačinské gardy, a hlava nadewsseni gardami, a držitel Pyryfarského regimentu podle svého gména; byl Wůdce nad Petrohradskými dražbami a zraněný w Kateřinoslawi, a Komendant wssch zbrojnic a wssch fabryk, w nichž se děla a váleční nástrogové pracují; byl nejvyšší Heytman nadewsseni Kozáky, genž Ruskému dworu poddaní jsou. Mimo to Potemkyn byl také čestný aud Ruských řádů, totiž sw. Alexandra Newského, Swatogirského, swaté Anny a sw. Wladomira prvního klasu, též Královského Pruského řádu černého orla, w Denemarských Slonowa řádu, a we Šwedjských Serafinského řádu. Slovem, Potemkyn byl neyznamenitější Muž w celé Ruské říši, a měl na starosti gak zemské tak y válečné důležitosti, a byl tak šťastný, že se mu wssacko k jeho nejwětší pochwalé podařilo. Celá Evropa hleděla na toho muže. Wssacký dworště praktiky naučil se z gruntu znáti, a proť jim meze a prawidla vkládal. Nic wssak méně tato weliká sláva welmi truchliwý wzala konec, poněwadž on sobě w své nemocy šrže nedostatek prostředků ani te neymensší pomocy k svému polehčení opatřiti nemohl.

Ostatně Potemkyn pozůstawił po sobě welikých statků, a zpláště welikého

bohatstwj w drahých kameních. Weliký byl milowník štkownosti. Jeho spolek muzikantů byl 60 mužů silný, kteriz wssickni nejwýbornější býti musyli. Měl truhličku plnou samých welikých nezadělanych bryliantů, giniž hráwal, a místo karet aneb gině hry sobě čas trátil. Ta hra pozůstawala w tom, že ge w rozličné formy kladl a stawěl, a w té ge gich rozličné štkwělosti měl své wyrazení.

Nemoc geho, na kterouž umřel, byla kolika, a smrt proto tím dříve následowala, poněwadž žádných lékařských prostředků před rukama neměl. Malau chwili předtím, než z tohoto swěta pozwołán byl, našel, aby mezy westkeré wogsko, gesto pod geho zpráwau stálo, zkrát što tisíců rublů rozdáno bylo. W své nemocy měl aunysl na swůg státek blíž Očakowa geri, a tam pro nabytí zdrowj přes zymu zůstati. Škrze geho smrt wssacko gednání strany pozkoge s Tureckým dworem zatím přerušeno gest, dokud z Petrohradu nowe poručení nepřigde. (Brn. N. n. 90. 91.)

Z Bělehradu 24 října. Bdyž dne 22 toho odpoledne Aba Bekyr Bassa třj praperců serwsim svým komonstwenem a s wogstem třj tisíců mužů proti městu Bělehradu přitáhl, wyslal proti němu Pan Generál polnj Maršsalk Hrabe Bolowrat Pana Obrsta Wykolety a Marjora Hrabe Desefy s počtem husarů, kterizby Bassu Bekyru přiwitali. Kato Bassa, magé při sobě mnoho slaužících spáhu a znamenitějších Turků w milé pompě táhl do Bělehradu. Při tomto průwodu gelo přes 300 lidu na konjch, a mimo to wedli množstwj konj, samých

Arabs

Arabských hřebců, kteříž drahými čas
bračkami přistřeňi byli; též mno pěstly
množství Turků dšlem před Bassau, a
dšlem okolo něho, nesauce w rukau stě-
bné hole. Ostatnímu Tureckému wog-
sta přímo za Konstantynopolskou branau
bylo vykázáno místo, kdež w poli zú-
stali státi. Bassa sstoupil s koně před
bytem Pana Generála, kterýž geg, maz-
ge klobauk na hlavě, přigal, a tu Bas-
sa okázal plnomocenství, že k přige-
Bělehradu za Kommissáře ustanowen
gest, což dworští Klumovník Pan Zyrer
w Němčinu obrátil. Po mnohých ce-
remonych, kteréž při kouření tabáku a
piti kafe trwaly, Bassa Alba Belyr s ně-
kerými wzácnějšimi Turky posadil se
k tabuli, po kteréž opět rýmž řádem
Turcy z Bělehradu do ležení se vjírali,
s tím toliko rozdílem, že Pan Generál
Bassu a některé wzácnějši Turky we
swých wozých wezti dal.

Dne 23 Pan Generál podobně ode-
bral se k Bassowi do ležení. Sswadroz-
na Wečayšských husarů, a wšickni oficyři
od sstobu prowázeli geg při hlučné Tur-
ecké a polnj muzyce, kterauž spolek muz-
zykantů od regimentu Baroly dělali.
Když se wespolek, Pan Generál a Bassa,
pozdravili, drželi radu strany odewzda-
ni Bělehradu, a čas vložen byl, kdy gar-
nyson z též perwnosti wytráhne. Nato
Bassa fewšim swým komonstwem na
konj gel do Bělehradu, kteréhož Pan
Generál s swými slaužicými prowázeli.
Tento průwod byl welmi slawný. Pan
Majoy Grabe Desefy gel napřed s po-
tem husarů, nato weliké množství Tur-
ků na konjch, pěši Turcy s stříbrnými
holemi, Pan Generál a Bassa, pak wšic-
ní oficyři od sstobu a ginj wznese-
ni Turcy, a za nimi pacholcy wedance
koně, mezy kterýmiž Bassowi konowé
neykrásněgi ozdobeni byli. Při koncy
rohoto průvodu gela sswadrona Wečay-
šských husarů. Wšickni při domě Pana
Gursta Sana osedali s konj, a wessli
do sálu, kdež byl čten list, podle kteréž
hož perwnost Bělehrad opět se Turkům
wracuge; pak byli z obau stran wstano-
weni Kommissári, kteříž wšic, což k pe-
rwnosti přináležj, přigmantí měli. Po
několika hodinách Turcy zase táhli z Bě-
lehradu, a tu list strany nawracení Bě-
lehradu z obau stran byl podepsán, wy-
meněn, a kljče od perwnosti Turkům naz-
wráčení. Wšickni zase wssedali na kon-
ně, a rýmž řádem geli; Pan Generál
prowázeli Bassu toliko až na weliký plac,
a odtud obrátil se do swého bytu. Od-
poledne rýmž řádem Pan Generál s Bas-
sau w polnjm ležení se rozlaučil, při-
čemž opět Turecká a polnj muzyka zně-
la, pak se odebral nazpátek na Arabským
hřebec, jehož od Bassy Belyra darem
dostal.

Den 24 října byl vložen, na kte-
rýž Turcy zase Bělehrad swým lidem
osadili. Nasse wesskeré wogsko hned
tanním gitrem z Bělehradu wytráhlo,
což se tjnito pořádkem stalo: Napřed
gela sswadrona Wečayšských husarů, nato
táhli tři polnj pataliony od regimentu
Baroly, a jeden patalion Jelachyěšských,
pak zase sswadrona Wečayšských husarů,
a čtyři pataliony Jelachyěšských, genž
den předtím sstancium v moštu postá-
weni byli. Pan Generál Grabe Kolo-
wrat, kterýž při dobytí Bělehradu mezy
ginými prwnj do města se dostal, nyní
při

při obtažení našeho wogsta gel posle-
dní, a následowně tuto kolony zawrél.
W to okamžení byl most zbořen, a lodj
k cýpu řeky Sáwy odwezlí. Bylo to
welmi krásné podjwání, když nasse wog-
sto w neypěknějšsim řádu s rozprostře-
nými praporecy a s hluchau muzykau z
pewnosti přes Bělehradský wrch táhlo.
Kato hned Turcy z swého ležení se hnuli,
a tuto pewnost opanowali.

(Pressp. M. n. 89.)

Když pewnost Bělehrad Turkům
odewzdána byla, Pan polnj Maršalek
Grabě Walis y s wogenstau zpráwau
z Semeljna do Petrwaradjnu se odebral,
kdež tak dlouho zůstane, dokud wymě-
ření Bosýňských hranic k swému koncy
nepřigde.

(Bud. M. n. 88.)

Z Semeljna 28 října. Když dne
24 říjce od pewnosti Turkům odwezení
byli, a nasse wogsto přes Dunag pře-
šlo, Turcy teprw, a syce gen po částkách,
okolo 12té hodiny do Bělehradu táhli.
Bassa Alba Belyr zatím položil se hospo-
dau w domě, kdež prwe byla cýs. král.
wogenstá kancelář. Téhož dne gíž
mnozy Turcy přišli do Semeljna potra-
wy sobě nakaupiti, poněwadž sobě gíž
nác pomocy nemohau, prawjce, že w
potrawě weliký nedostatek magj. Pan
Generál Grabě Kolowrat poručil pro-
ně w cýsařských pecích dwa tisíce bo-
chníků chleba napecy. Mimo to když
kdo z nassich s potrawnými wěcmi do Bě-
lehradu přigde, Turcy gsau k němu
welmi wětíwí, a gednu každau wěc ho-
towými penězy zaplatějí.

Na Bělehradě gest wsecko ticho,
gakož sobě tam obywatelé žádati mohau,
a wssickní wyznáwagj, že nowj Turcy

gsau welmi dobrj lidé. Z nědějšich
Bělehradských Turků nesmj se žádný po-
kusyti, aby do Bělehradu přišel, a tam
se chtěl vsaditi, nebo strany toho zápo-
wěd gest welmi přisná. Brom toho
předce se w těchto dnech dwa Turcy do
Bělehradu wlandili, a zdržowali se u
Žida. Když to přišlo k prozrazení, By-
haja dal sobě Žida předwolati, domluwil
mu, a poručil, aby tyto hosti y hned
wyprawiti hleděl. To bylo wse, což
Byhaja učinil, poněwadž Turecká wrch-
nost hned z počátku s swými poddanými,
kteříž bez toho vstrasseni a dosti spoko-
geni negsau, tak welmi přisně nakládati
nechce.

Bělehradští obywatelé křesťanského
náboženstwj w Bělehradě magj plnau
swobodu; oni chodj w takowém krogi
gako my, a též takowé nosy flobauky.
Co se ekne Turků, wětšim dílem žádné
zbraně nenosějí. Wrchnešt gegich ney-
wjce se o to stará, aby gedn před dru-
hým bezpečen byl, a protož začastě Tur-
cy chodj po vlicích, a když potkagj křes-
tana aneb Žida, geho se tážj: "Gak
se wám wede? takéli máte pokog? geli
wám něco na překážce? směle powězte,
gestli máte negakau stížnost; nemáte se
proč čeho báti; a gestli někde gaké po-
mocj potřebuge, nechť se gen směle hlá-
sý." Bromu žádný z Turků nesmj so-
bě křesťanského domu osobiti, tak aby
řádne swůg obchod wěsti mohli. Osta-
tně o nynějšich Bělehradských Turcích
na wsecké stranách se mluwj, gakau
wděčnost na sobě okazugj, že náš cýsař-
ský dwůr tak přátelsky s nsmi zacházý,
oni wssudy chwálu nasseho Cýsaře a ge-
ho poddaných rozhlassugj.

3 Bě